

ЗАКОН

за държавните помощи

Глава първа

Общи положения

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда условията и реда за:

1. предоставяне на държавни и минимални помощи;
2. изпълнение на процедурите по уведомяване съгласно чл. 108, ал. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, С 326 от 26 октомври 2012 г.) за предоставяне на държавни помощи;
3. определяне на категориите държавни помощи, съвместими с Вътрешния пазар;
4. изпълнение на задължението за докладване, събиране, регистриране и съхраняване на данни;
5. възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ;
6. оценка на държавните помощи, за които не е задължително уведомяване на Европейската комисия, за съответствие с правилата за групово освобождаване или с приложимите актове на Европейския съюз.

Обхват

Чл. 2. (1) Този закон се прилага по отношение на:

1. индивидуалните държавни помощи и минимални помощи;
2. схемите за държавна помощ и минимална помощ.

(2) Този закон се прилага и по отношение на държавните помощи, за които Европейската комисия установява с регламенти и решения, че могат да бъдат освободени от изискване за уведомяване, доколкото в специален закон не е предвидено друго.

Чл. 3. Този закон не се прилага по отношение на мерки за държавни помощи и минимални помощи, пряко свързани с производството или търговията с оръжие и муниципи с военно предназначение и с военно оборудване.

Съвместимост

Чл. 4. Предоставянето на държавна помощ е несъвместимо с вътрешния пазар освен в изрично предвидените в Договора за функционирането на Европейския съюз случаи.

Чл. 5. (1) Предоставянето на държавна помощ е съвместимо с вътрешния пазар, когато помощта:

1. има социален характер и се предоставя на отделни потребители, без дискриминация относно произхода на съответните стоки, или

2. е предназначена да отстрани щетите, причинени от природни бедствия или от други извънредни събития.

(2) Държавна помощ по ал. 1 се предоставя при спазване на условията и реда, определени в този закон за съответния вид помощ, към който помощта се отнася.

Чл. 6. (1) Предоставянето на държавна помощ може да се приеме за съвместимо с вътрешния пазар, когато помощта:

1. насърчава икономическото развитие на райони с ниско жизнено равнище или с висока безработица, или

2. подпомага изпълнението на проект със значителен икономически интерес за Европейския съюз или за преодоляване на съществени трудности в икономиката на Република България, или

3. подпомага развитието на определени стопански дейности или отделни икономически райони, доколкото не се засягат търговските условия в степен, която противоречи на общия интерес, или

4. подпомага насърчаването на културата и опазването на културното и историческото наследство, ако не засяга търговските условия и конкуренцията в Европейския съюз до степен, която противоречи на общия интерес, или

5. е разрешена с решение на Съвета на Европейския съюз, наричан по-нататък „Съвета“, по предложение на Европейската комисия.

(2) Държавна помощ по ал. 1 се предоставя при спазване на условията и по реда, определени в този закон за съответния вид помощ, към който помощта се отнася.

Принципи

Чл. 7. (1) Предоставянето на държавна помощ се осъществява при съобразяване със следните основни принципи:

1. необходимост – ориентиране на помощта към сфери на дейност, в които е необходимо съществено подобрене или развитие, което не може да се осъществи при нормални пазарни условия;

2. целесъобразност – осигуряване на принос за постигане на цел от общ интерес за Европейския съюз, включително при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от въвеждането на мярката;

3. пропорционалност и ефективност – изискванията трябва да са подходящи за постигане на преследваната цел и не трябва да надхвърлят необходимото за нейното постигане, като се целят максимални резултати с най-малък размер помощ;

4. прозрачност – осигуряване на правила за публичност при предоставянето и разходването – пряко или чрез други лица, на публични средства по начин, който позволява достъп, употреба и анализ на информация за финансовите взаимоотношения и който дава възможност за извършване на наблюдение, координация и контрол;

5. балансираност – достигане на положителен баланс на мярката при отчитане на отрицателните ефекти върху конкуренцията;

6. съпоставимост – избор на подходящ и в най-малка степен влияещ върху конкуренцията инструмент на помощта за постигане на целта ѝ;

7. стимулиращ ефект – положителна промяна в поведението и дейността на получателя на помощта, така че той да осъществи съответната дейност, която не би предприел без помощ или би я предприел, но по ограничен или различен начин.

(2) Стимулиращият ефект се определя съобразно критериите, установени в съответния акт на правото на Европейския съюз, въз основа на който е възможно предоставянето на помощта.

(3) В случаите, когато в акта по ал. 2 не са установени критерии, но се изисква помощта да има стимулиращ ефект, същият се определя най-малко чрез сравнителен анализ на ситуацията при предоставяне на помощта и на ситуацията без предоставяне на помощта.

(4) Съобразяването с принципите по ал. 1 се мотивира писмено от администратора на помощ, когато това е приложимо, съобразно изискванията, установени в съответния акт на правото на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта. Мотивите са неразделна част от мярката за помощ.

Глава втора

Органи, отговарящи за държавните помощи

Обща компетентност

Чл. 8. (1) Министърът на финансите е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и

координацията на държавните помощи и минималните помощи на национално, областно и общинско равнище, с изключение на схемите на държавна помощ или минимална помощ и индивидуалните държавни помощи или минимални помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

(2) В изпълнение на правомощията си по ал. 1 министърът на финансите:

1. осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия и администраторите на помощ в областта на държавните помощи и минималните помощи;

2. приема, разглежда и оценява пълнотата и качеството на уведомленията за държавна помощ за съответствие с правилата в областта на държавните помощи;

3. дава становища и наблюдава мерките за предоставяне на нови и измененията на съществуващи държавни помощи за съответствие с провежданата в Европейския съюз и в Република България политика по отношение на държавните помощи;

4. съгласува и изпраща уведомленията за държавни помощи до Европейската комисия;

5. оценява държавните помощи, попадащи в обхвата на груповото освобождаване;

6. дава становища относно мерките за държавни помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, както и относно минималните помощи;

7. изготвя уведомление за регионална карта на държавните помощи до Европейската комисия, съдържащо предложение за максималния интензитет на регионалната помощ и на специфичния местен обхват на районите в Република България, приемливи за регионална помощ;

8. осигурява прозрачност на държавните помощи, като изисква, обобщава и съхранява информация от всички администратори на помощ, включително за минималните помощи, и съхранява обобщената информация за тях;

9. изготвя годишен доклад и тематични доклади за държавните помощи и ги изпраща на Европейската комисия;

10. координира и подпомага администраторите на помощ с оглед упражняване на техните права и задължения, произтичащи от правото на Европейския съюз и националното законодателство в областта на държавните помощи;

11. координира действията във връзка с възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяването на неправилно използвана държавна помощ, включително за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

12. дава становища по проекти на нормативни и ненормативни актове, свързани с уреждане на отношения в областта на държавните помощи;

13. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи;

14. дава методически указания по прилагането на този закон, нормативните актове по неговото прилагане и правилата в областта на държавните помощи;

15. предприема мерки за развитието и усъвършенстването на правилата в областта на държавните помощи и за осигуряването на прозрачност.

Специална компетентност

Чл. 9. (1) Министърът на земеделието и храните е органът, който осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия в областта на държавните помощи и минималните помощи в земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

(2) В изпълнение на правомощията си по ал. 1 министърът на земеделието и храните:

1. разработва съдържанието, конкретните параметри и механизмите за предоставяне и контрол на всяка помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

2. оценява въздействието на помощите в областта на земеделието, горското и ловното стопанство и рибарството;

3. изпраща уведомленията за държавни помощи в земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанства и рибарството до Европейската комисия;

4. изготвя годишни доклади за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и ги изпраща до Европейската комисия;

5. дава становища относно държавните помощи и минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

6. дава становища по предложения и проекти за усъвършенстване на действащото законодателство по държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

7. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Глава трета

Администратор на помощ

Чл. 10. (1) Администратор на помощ е всяко лице, което разработва или предоставя и управлява държавна помощ или минимална помощ.

(2) В случаите, когато държавната помощ или минималната помощ не се предоставя пряко от публичен орган, а чрез лице, спрямо което той може да упражнява пряко или косвено доминиращо влияние, администратор на помощта е доминиращият публичен орган.

(3) В случаите, когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя с акт на Министерския съвет, администратор на помощта е министърът, който е отговорен за изпълнението на съответната държавна политика в сектора, в който помощта е предоставена.

(4) В случаите, когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя от орган, управляващ оперативна програма, или от орган – програмен оператор на програма, администратор на помощта е органът, отговорен за управлението и изпълнението на програмата.

(5) В случаите по ал. 1-4 администраторът на помощ може да възложи част от функциите си по този закон на публичноправна или частноправна организация, която носи отговорността на администратор на помощ за възложените функции и изпълнява свързаните с тях задължения на администратор на помощ спрямо получателя на помощта.

Чл. 11. (1) В областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството министърът на земеделието и храните планира, разработва, управлява, уведомява и докладва предоставянето на държавна помощ и на минимална помощ.

(2) Министърът на земеделието и храните определя администраторите на помощ за разработваните от него мерки за държавни помощи и минимални помощи.

Чл. 12. Издателят на акт за предоставяне на държавна помощ или минимална помощ задължително посочва в него и администратор на помощта, както и лицето по чл. 10 ал. 5, когато това е приложимо.

Отговорности на администраторите на помощ

Чл. 13. (1) Администраторът на помощ носи отговорност за законосъобразното предоставяне и разходване на държавни помощи и минимални помощи в съответствие с действащото право и приложимите актове на Европейския съюз и националното законодателство.

(2) Администратор на помощ - разпоредител с бюджет, може да разработва или да предоставя държавни помощи или минимални помощи, свързани с мерки за национално финансиране или национално съфинансиране по проекти и програми, финансирани от фондовете на Европейския съюз, Инструмента „Шенген“, Преходния финансов инструмент, донорски програми и други такива, когато за това са предвидени средства в закона за държавния бюджет на Република България за съответната година или в средносрочната бюджетна прогноза.

Чл. 14. (1) Всеки администратор на помощ определя предварително целите и разработва съдържанието, конкретните параметри и механизмите за предоставяне и контрол на всяка нова помощ, която възнамерява да предостави, както и оценява нейното въздействие, в случаите, когато това се изисква.

(2) Администраторът на помощ е длъжен да изготви и план за оценка на въздействието на мерките за помощта и доклад към него за представяне пред Европейската комисия, когато това се изисква въз основа на акт на Европейския съюз или по искане на Европейската комисия.

(3) Редът, формата, съдържанието и начините за изготвяне и представяне на плана за оценка и на оценъчния доклад се определят в правилника за прилагане на закона.

(4) В случаите на схема за държавна помощ и за минимална помощ администраторът на помощ е длъжен да осигури съответствието с правилата в областта на държавните помощи за всеки отделен случай в обхвата на схемата.

Чл. 15. Администраторът на помощ е длъжен да не въвежда в действие мярка за държавна помощ и да не предоставя държавна помощ:

1. до произнасяне на Европейската комисия с решение относно разрешаване на планираната държавна помощ или с решение, че мярката не представлява държавна помощ, или до настъпване на обстоятелства, при които може да се счете, че Европейската комисия е взела решение за разрешаване на помощта, или

2. до получаване на оценка от министъра на финансите, че мярката е приведена в съответствие с правилата на общия регламент за групово освобождаване.

Чл. 16. (1) Администраторът на помощ е длъжен преди предоставяне на нова държавна помощ или изменение на съществуваща държавна помощ да уведоми министъра на финансите.

(2) Условието, редът, формата, съдържанието и начинът за уведомяване и предоставяне на информация по ал. 1 се определят с наредба на министъра на финансите.

(3) Предоставянето на нова държавна помощ или изменение на съществуваща държавна помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се извършва по решение или по предложение на министъра на земеделието и храните.

Чл. 17. (1) Администраторът на помощ е длъжен да осигури предоставянето на информация за вида, размера, основанието за предоставяне и съвместимостта на помощта на всеки получател на държавна помощ и на минимална помощ чрез изрично посочване на заглавието и номера на относимата публикация в „Официален вестник“ на Европейския съюз, както и за произтичащите от получаването на помощта задължения за получателя на помощ. Посочената информация следва да бъде включена в акта за предоставяне на помощта или да бъде предоставена на получателя на помощта в 14-дневен срок от издаването на акта.

(2) Информация за размера на помощта по ал. 1 не се предоставя, когато помощта е свързана с данъчни мерки, изискващи обработка на данъчни декларации на данъчно задължени лица.

Чл. 18. Администраторът на помощ е длъжен да изготви необходимите документи по прилагането на мярка за държавна помощ в съответствие с изискванията на относимия към помощта акт на Европейския съюз във вида и в обема, посочени в акта.

Чл. 19. (1) Всеки администратор на помощ е длъжен да поддържа достатъчен капацитет за осъществяване на дейностите по планиране, разработване, уведомяване, предоставяне, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни помощи и минимални помощи.

(2) Всеки администратор на помощ индивидуално определя необходимите мерки за изпълнение на дейностите по ал. 1 съобразно обема и спецификата на администрираните помощи, като включва най-малко техническа, кадрова обезпеченост и мерки за съхранение на информация.

(3) За всяка държавна помощ и минимална помощ администраторът на помощ може да определи лица, които да отговарят за изпълнение на дейностите по ал. 1.

Чл. 20. (1) Администраторът на помощ е длъжен да поддържа и съхранява информацията за извършените от него действия, свързани с предоставените държавни помощи и минимални помощи, като отговаря за нейната достоверност.

(2) Всички документи, които администраторите на помощ или лицата, определени за администратори на помощ, представят в Министерството на финансите се съставят на български език, а когато са съставени на чужд език – придружени с превод на

български език.

(3) Срокът за съхранение на информацията по ал. 1 е не по-малко от 10 години считано от датата на последното предоставяне на помощ по схема за държавна помощ или минимална помощ или от датата на предоставяне на индивидуална държавна помощ или минимална помощ.

(4) В случаите на помощ, предоставяна на части, срокът по ал. 3 започва да тече от датата на последното плащане.

(5) При поискване, достъп до информацията по ал. 1 или до част от нея се предоставя на лица, определени от министъра на финансите или от Европейската комисия, във вида и в срока, указани в искането.

Глава четвърта

Получател на помощ

Чл. 21. (1) Получател на държавна помощ и минимална помощ е всяко предприятие, за което е предназначена помощта, както и всяко предприятие, което пряко или косвено се облагодетелства от тази помощ, като получава под каквато и да е форма икономическа изгода, и по отношение на която са изпълнени всички елементи за наличие на помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

(2) Предприятие по ал. 1 е всяко лице, което осъществява икономическа дейност без значение на неговата правноорганизационна форма, статут и начин на финансиране, независимо от това дали същото формира и разпределя печалба.

(3) Когато лицето по ал. 2 осъществява едновременно икономическа и неикономическа дейност, то може да се разглежда като получател на държавна помощ и минимална помощ само по отношение на икономическата си дейност, при условие че:

1. икономическата и неикономическата дейност са напълно отделени финансово-счетоводно по отношение на активите, пасивите, приходите и разходите от дейностите, и/или
2. е налице фактическо обособяване на съответните дейности.

(4) В случаите, когато мярката за помощ се реализира чрез едно предприятие, но изгода от помощта получава и друго предприятие, държавната помощ или минималната помощ се определя съобразно изгодата, която получава всяко от предприятията.

(5) Когато след предоставяне на държавна помощ или минимална помощ в резултат на споразумение, сделка или други правни действия, които не са извършени при пазарни условия, изгодата от помощта премине върху друго предприятие, същото се счита за получател на държавна помощ или на минимална помощ.

Глава пета

Видове държавни помощи и ред за предоставяне**Държавни помощи, за които се изисква уведомяване на Европейската комисия**

Чл. 22. Всички държавни помощи подлежат на уведомяване пред Европейската комисия, включително всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ или за изменение на съществуваща държавна помощ, освен когато уведомяване не се изисква въз основа на акт на Европейския съюз и в изрично предвидените в този закон случаи.

Чл. 23. (1) В изпълнение на изискването на чл. 22 се изготвят уведомления, които съдържат информация относно целите, характеристиките, параметрите и условията за предоставяне на помощта. Уведомленията се изготвят и представят пред Европейската комисия от администратора на помощ чрез министъра на финансите, а за помощите в земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството – от министъра на земеделието и храните.

(2) Уведомленията по ал. 1 се придружават от обосновки за съответствие с правилата в областта на държавните помощи и/или от обосновка, че предложената мярка не представлява държавна помощ, когато уведомлението се подава с цел правна сигурност. Обосновката е неразделна част от уведомлението по ал. 1.

(3) Администраторът на помощ е длъжен да съгласува предварително с министъра на финансите уведомленията по ал. 1 и обосновките към тях.

Чл. 24. (1) Когато при съгласуването по чл. 23, ал. 3 министърът на финансите констатира, че уведомлението или предлаганата мярка не е в съответствие с правилата в областта на държавните помощи, той уведомява администратора на помощ, като може да предлага мерки за привеждането ѝ в съответствие.

(2) Администратор на помощ, който не приведе уведомлението и предлаганата мярка в съответствие с правилата в областта на държавните помощи съгласно предложението на министъра на финансите по ал. 1, е длъжен да изготви и да изпрати до министъра на финансите писмена декларация и мотиви за непривеждането в съответствие.

(3) Министърът на финансите след получаване на цялата необходима информация от администратора на помощ изпраща уведомленията за държавна помощ до Европейската комисия.

(4) В случаите по ал. 2 министърът на финансите изпраща уведомлението до Европейската комисия във вида, заявен с декларацията на администратора на помощта.

Чл. 25. (1) След получаване на решение на Европейската комисия, потвърждаващо съвместимостта и/или разрешаващо предоставянето на помощта, министърът на финансите информира администратора на помощ, че мярката може да се въведе в действие.

(2) Всички условия, установени в решението по ал. 1, са задължителни за прилагане.

(3) В случай че в решението по ал. 1 Европейската комисия е постановила условия, за които не е поставила срок, в едномесечен срок от получаването на решението администраторът на помощ представя на министъра на финансите информация за изпълнението на тези условия.

Чл. 26. В случай на откриване на официална процедура по разследване от Европейската комисия министърът на финансите уведомява за това съответния администратор на помощ.

Чл. 27. Формата, съдържанието и начините за представяне пред Европейската комисия на уведомленията и обосновките по чл. 23 се определят с правилника за прилагането на закона.

Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване на Европейската комисия

Чл. 28. Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване на Европейската комисия, са помощи, към които не се прилага задължението за уведомяване съгласно чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Чл. 29. В случаите, когато държавната помощ попада в обхвата на общ регламент за групово освобождаване, администраторът на помощ е длъжен предварително да информира и да съгласува с министъра на финансите всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ и за изменение на съществуваща държавна помощ в случаите, когато това е предвидено в съответния регламент за групово освобождаване, с изключение на схеми на държавна помощ или индивидуални помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Чл. 30. (1) Министърът на финансите разглежда постъпилата информация по чл. 29 и изготвя становище или оценка за съответствието на държавната помощ с правилата за групово освобождаване или с приложимите актове на Европейския съюз, в които се посочва и нейният максимален интензитет. Оценката или становището се изготвят в едномесечен срок от получаване на цялата необходима информация от администратора на помощ по реда, по който са постъпили, освен когато не е предвидено друго.

(2) Когато е необходимо предоставяне на допълнителна информация, министърът на финансите уведомява за това администратора на помощ, като изготвя становището или оценката по ал. 1 в срок до четиринадесет работни дни от датата на нейното получаване. При всяко последващо предоставяне на допълнителна информация започва да тече нов четиринадесетдневен срок.

(3) В случаите на несъответствие, при изготвяне на

становището или оценката по ал. 1 министърът на финансите предлага на администратора на помощ да приведе мярката в съответствие с правилата на общ регламент за групово освобождаване или с приложимите актове на Европейския съюз.

Чл. 31. Министърът на финансите информира Европейската комисия за предоставянето на държавни помощи, попадащи в обхвата на общ регламент за групово освобождаване или освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз, с изключение на схемите на държавна помощ или индивидуалните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Чл. 32. В случаите, когато основанието и условията на помощта се предвижда да бъдат определени с нормативен акт, становището по чл. 30, ал. 1 се изготвя преди процедурата за внасяне на проекта на нормативен акт за издаване или приемане от компетентния орган, като становището придружава проекта на акт.

Чл. 33. Министърът на земеделието и храните разработва помощите в обхвата на регламент за груповото освобождаване в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, информира Европейската комисия за предоставянето на държавни помощи, попадащи в обхвата на регламент за групово освобождаване или освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз, и ги въвежда в действие след публикуване на информация на интернет страницата на Европейската комисия.

Минимални помощи (de minimis) и помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия

Чл. 34. (1) Предоставянето на минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, може да се извърши без предварително уведомяване от администратора на помощ и получаване на становище от министъра на финансите.

(2) Минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се предоставят само след получаване на становище от министъра на земеделието и храните в случаите, когато това е приложимо.

(3) Контролът за съответствие на предоставянето на минималните помощи или помощи, освободени от задължението за уведомяване с действащите регламенти или с актове на Европейския съюз относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, се

осъществява от съответния администратор на помощ.

Чл. 35. Министърът на земеделието и храните разработва мерки за подпомагане чрез минимални помощи и упражнява контрол за законосъобразното предоставяне на минимални помощи в съответствие с действащите регламенти на Европейския съюз относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на минималните помощи в секторите рибарство и производство на селскостопански продукти, определени в приложение 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Чл. 36. (1) В срок до три работни дни от предоставянето на всяка помощ, попадаща в обхвата на минимална помощ, администраторът на помощ информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните.

(2) Редът, формата, съдържанието, начинът и сроковете за информиране по ал. 1 се определят в правилника за прилагане на закона.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат в случаите, когато с акт на Европейския съюз е предвиден друг ред.

Чл. 37. Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, информира Европейската комисия за предоставянето на минимални помощи или за помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, по предвидения в приложимите актове ред.

Чл. 38. (1) При предоставяне на помощ по чл. 34 администраторът на помощ е задължен в акта за предоставяне да уреди правила за прилагане на условията за нейното предоставяне и за контрол, както и механизъм за установяване на неправомерно получена помощ.

(2) Правилата и механизмът по ал. 1 могат да се предоставят предварително на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните, които от своя страна да изразят становище и/или да дадат указания по тях.

Чл. 39. (1) Неправомерно получената минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия, представлява публично вземане, което се установява от администратора на помощ чрез издаване на акт за установяване на публичното вземане по реда, предвиден в Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Вземанията по издадените актове по ал. 1 подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален

кодекс.

(3) Всеки администратор на помощ, издал акт по ал. 1, е длъжен в срок до три работни дни от издаването на акта да информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните, с изключение на случаите, когато издател на акта е съответният министър. Редът, формата, съдържанието и начинът за информирание се определят в правилника за прилагане на закона.

Глава шеста

Възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ.

Възстановяване на неправилно използвана държавна помощ

Чл. 40. (1) Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия, с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо.

(2) Решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана помощ подлежи на изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Когато с решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или съответно на неправилно използвана помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на сумата, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава акт за установяване на публично вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Вземанията по ал. 1 подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(5) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, информира администратора на помощ в срок до пет работни дни от датата на уведомяване чрез Постоянното представителство на Република България към Европейската комисия за решението на Европейската комисия с изключение на случаите, когато съответният министър е администратор на помощта.

(6) В случаите по ал. 3 администраторът на помощ е длъжен да установи лицата, получатели на помощта, и размера на получената от всяко лице помощ, като уведоми министъра на финансите за установеното и за предприетите действия за възстановяване, съобразно сроковете, поставени в решението на Европейската комисия.

(7) Размерът на помощта по ал. 6 се установява въз основа на:

1. информация, налична при администратора на помощ;
2. оценка, приета от администратора на помощ – извън случаите по т. 1.

(8) Информацията или оценката по ал. 7 включват и лихвата за неправомерност върху помощта, изчислена с натрупване за периода от датата, на която помощта е на разположение при получателя, до датата на пълното ѝ възстановяване.

(9) Оценката по ал. 7, т. 2 се изготвя от правоспособен независим оценител, регистриран по Закона за независимите оценители, който не е в трудово или служебно правоотношение с възложителя и не е свързано лице по смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс с получателя на помощта.

(10) Оценката по ал. 7, т. 2 се възлага и приема от администратора на помощ съобразно определените в решението на Европейската комисия условия и срок.

(11) Когато оценката по ал. 7, т. 2 не е приета от администратора на помощ, същият се мотивира и възлага повторна експертна оценка на трима оценители с изключение на случаите, когато оценката се възлага по реда на Закона за обществените поръчки.

(12) Разноските по изготвяне на оценката по ал. 7, т. 2 са за сметка на лицата, получатели на неправомерната и несъвместима помощ, или за възложителя, когато оценката е възложена по реда на Закона за обществените поръчки.

Чл. 41. (1) Актът по чл. 40, ал. 3 съдържа и позоваване на решението на Европейската комисия.

(2) Не се прилага чл. 40, ал. 3, когато:

1. предоставената неправомерна и несъвместима помощ е в обхвата на регламент за минимална помощ, като в този случай се прилага чл. 39, ал. 1;

2. решението на Европейската комисия съдържа идентификация на лицата, получатели на помощта, и размера на подлежащата на възстановяване държавна помощ.

(3) Копие от решението на Европейската комисия и актът по чл. 40, ал. 3 се връчват от администратора на помощ на лицето, получател на помощта, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 42. В случаите по чл. 40, ал. 1, когато получателът на помощ е в производство по несъстоятелност, администраторът на помощ, който е съставил акт за установяване

на публично вземане, изпраща акта чрез Националната агенция за приходите до съда по несъстоятелността.

Чл. 43. (1) Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ, уведомява министъра на финансите за всяко погасено задължение за възстановяване на помощ в срок 7 работни дни от датата на неговото погасяване.

(2) Министърът на финансите води регистър на решенията на Европейската комисия по чл. 40, ал. 1, в който се отразява и тяхното изпълнение. Редът, съдържанието и начинът за водене на регистъра се определят в правилника за прилагане на закона.

Чл. 44. (1) Освен когато в решението на Европейската комисия по чл. 40, ал. 1 е посочен друг срок, в срок до два месеца от датата на решението на Европейската комисия на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните, се предоставя информация:

1. от администратора на помощ за:

а) лицата, получатели на помощта, с тяхната данъчна идентификация;

б) размера на помощта за възстановяване, включително главница и лихви;

в) описание на предприетите и планирани мерки за изпълнение на съответното решение на Европейската комисия;

г) издадените актове за установяване на вземанията, както и изпълнението по тях;

д) обжалваните актове за вземанията;

2. от Националната агенция за приходите за:

а) предприетите действия при производства по несъстоятелност за събиране на вземанията;

б) предприетите други мерки за изпълнение на решението на Европейската комисия, включително правното им основание.

(2) Освен когато в решението на Европейската комисия по чл. 40, ал. 1 е посочен друг срок, в срок до шест месеца от датата на решението на Европейската комисия Националната агенция за приходите уведомява министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и храните, за изпълнението на решението.

(3) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, може да изиска от Националната агенция за приходите, съответно от администратора на помощ, предоставянето на допълнителна информация и доказателства за окончателното изпълнение на решението.

(4) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, предоставя информацията по ал. 1-3 на Европейската комисия при изпълнение на определените от нея условия и срокове.

Чл. 45. При наличие на невъзможност за пълно или частично възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ, незабавно уведомява Европейската комисия чрез министъра на финансите, съответно чрез министъра на земеделието и храните, за възможността нейното решение за възстановяване на помощта да остане изцяло или частично неизпълнено.

Чл. 46. Администраторът на помощ е длъжен да не предоставя нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия по чл. 40, ал. 1 и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана помощ.

Чл. 47. За неуредените в тази глава въпроси се прилагат съответно разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс и на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Глава седма

Информация и координация

Чл. 48. Обменът на информация с Европейската комисия по всички въпроси, свързани с държавните помощи, се осъществява чрез министъра на финансите, съответно чрез министъра на земеделието и храните, както и чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

Чл. 49. Публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да предоставят на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните, информация за администрираните от тях държавни помощи и минимални помощи. Редът, съдържанието, формата и сроковете за изготвяне и представяне на информация се определят от министъра на финансите, съответно от министъра на земеделието и храните, при условията и по реда, установени в правилника за прилагане на закона.

Чл. 50. (1) В срок до 31 март всяка година публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да предоставят на министъра на финансите годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година. Докладът не се счита за уведомяване по чл. 16, ал. 1.

(2) В срок до 31 януари всяка година Държавен фонд „Земеделие“ и другите администратори на помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството предоставят на министъра на земеделието и храните годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година.

(3) Докладите по ал. 1 и 2 за държавни помощи, свързани с прилагане на данъчни мерки, изискващи обработка на

декларации на данъчно задължените лица, се предоставят не по-късно от 10 юни на текущата година по предварителни данни, като окончателните данни се предоставят не по-късно от 10 юли същата година.

(4) Публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да публикуват на интернет страниците си докладите по ал. 1 и 2 във вида и в сроковете, в които са изпратени до съответния министър.

(5) Въз основа на получените по ал. 1 доклади министърът на финансите изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година. Копие от годишния доклад се изпраща до Народното събрание, Министерския съвет и до Агенцията за държавна финансова инспекция.

(6) Въз основа на получените по ал. 2 доклади министърът на земеделието и храните изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година.

(7) Условието и редът за изготвяне и представяне на докладите по ал. 1 и 2 се определят в правилника за прилагане на закона.

Чл. 51. Условието и редът за осигуряване на прозрачност във финансовите взаимоотношения между публичните органи и публичните предприятия, както и за финансовата прозрачност за определени предприятия при предоставянето на държавни помощи и минимални помощи се определят от министъра на финансите в наредбата по чл. 16, ал. 2.

Чл. 52. При необходимост министърът на финансите координира действията на администраторите на помощ и следи за спазването на политиката в областта на държавните помощи и минималните помощи.

Чл. 53. (1) В случай че Европейската комисия поиска информация или съдействие от Република България по мярка за държавна помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, се обръща към администратора на помощ или към съответния компетентен орган с искане да му бъде предоставена необходимата информация, като в искането се определят условията и срокът за предоставяне на информацията.

(2) Администраторът на помощ или съответният компетентен орган е длъжен в указания от министъра на финансите или от министъра на земеделието и храните срок да отговори и да предостави исканата информация, както и да оказва пълно съдействие при разглеждането на поставения въпрос.

(3) Получателят на помощ е длъжен да оказва

необходимото съдействие на администратора на помощ, на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните, и на Европейската комисия, включително чрез осигуряване на достъп, предоставяне на информация или на декларация и изразяване на становище по всеки конкретен случай, съответно на указанията в искането условия и срок за предоставяне на информация.

(4) Искането за предоставяне на информация по ал. 3 може да се отправи и по електронен път.

(5) Когато Европейската комисия постанови решение за прекратяване на помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, изисква от администратора на помощ да предприеме действия за изпълнение на това решение в срок 7 работни дни от получаване на решението и да го публикува на своята интернет страница с изключение на случаите, когато съответният министър е администратор на помощта.

(6) С решение на Министерския съвет могат да се определят приоритетни мерки за държавни помощи, за които има подадено уведомление за разглеждане от Европейската комисия.

Чл. 54. Редът и начинът за обмен на информация с Европейската комисия се определят в правилника за прилагане на закона.

Чл. 55. (1) Министърът на финансите изгражда и поддържа информационна система за наблюдение и координация на държавните помощи в областите съобразно компетенциите си по чл. 8, ал. 1 на централно, областно и общинско ниво.

(2) Системата по ал. 1 представлява комплекс от мерки за обмен на информация, изграждане и поддържане на административен капацитет, която включва най-малко: специализирана интернет страница, регистър на минималните помощи, стандартизирани формуляри и друга информация, гарантираща прозрачността на държавните помощи на всички нива.

(3) Министърът на земеделието и храните поддържа информация за предоставяните държавни помощи и минимални помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, както и осигурява тяхната прозрачност.

Чл. 56. (1) Въз основа на информацията, предоставяна от администраторите на помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, обработва и съхранява обобщена информация за предоставените държавни помощи и минимални помощи.

(2) За осигуряване на прозрачност и докладване на държавните помощи и минималните помощи министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и храните, поддържа архиви и регистри с информацията относно:

1. всички уведомления за помощ, включително изпратените до Европейската комисия;

2. решенията на Европейската комисия за схемите за държавна помощ и индивидуалните държавни помощи;

3. предоставените минимални помощи;

4. решенията за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и за възстановяване на неправилно използвана държавна помощ и относно получателите на неправомерна и несъвместима държавна помощ, които следва да я възстановят;

5. други данни, когато това е необходимо.

(3) За осигуряване на прозрачност на държавните помощи администраторите на помощ предоставят информация за обявяване в регистъра, поддържан от Европейската комисия.

(4) Формата, съдържанието и начинът за достъп до информацията по ал. 1 и до архивите и регистрите по ал. 2 и 3 се определят в правилника за прилагане на закона.

Глава осма

Производства по оспорване

Чл. 57. Жалбите и исковете по повод оспорването на нарушения, свързани с националното законодателство и с Европейското право за предоставяне на държавни помощи, се разглеждат и решават при условията и по реда, предвидени в Административнопроцесуалния кодекс.

Глава девета

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 58. (1) Издател на акт за предоставяне на държавна или на минимална помощ по чл. 12, който не определи администратор на помощта, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 лв. до 500 лв.

Чл. 59. (1) Администратор на помощ, който не изпълни свое задължение по чл. 13, ал. 1 или 2, се наказва с имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 200 до 500 лв.

Чл. 60. (1) Администратор на помощ, който не изпълни свое задължение по чл. 14, 15 и чл. 16, ал. 1, се наказва с имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Чл. 61. (1) Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 18, чл. 25, ал. 3 и чл. 29, се наказва с имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 50 до 300 лв.

Чл. 62. (1) Администратор на помощ, който не изпълни задължението си да поддържа и съхранява информацията в срока по чл. 20, ал. 3, се наказва с имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 50 до 300 лв.

Чл. 63. (1) Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 23, ал. 1 и 3 и чл. 36, ал. 1, се наказва с имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Чл. 64. (1) Администратор на помощ, който предостави държавна помощ в противоречие с параметрите, изразени в становището на министъра на финансите по чл. 30, ал. 1, и помощта бъде обявена от Европейската комисия за неправомерна и несъвместима, се наказва с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Чл. 65. (1) Администратор на помощ, който предостави минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване, за която министърът на земеделието и храните не е изразил становище по чл. 34, ал. 2, се наказва с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Чл. 66. (1) Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 38, ал. 1, се наказва с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Чл. 67. (1) Администратор на помощ, който не издаде акт за установяване на публично вземане по чл. 39, ал. 1 и чл. 40, ал. 1 и 3, се наказва с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Чл. 68. (1) Администратор на помощ, който наруши забраната за предоставяне на нова държавна помощ по чл. 46, се наказва с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Чл. 69. (1) Администратор на помощ, който не предостави съответния доклад в сроковете по чл. 50, ал. 1, 2 и 3, се наказва с имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На виновните длъжностни лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Чл. 70. (1) Получател на помощ, който не окаже съдействие, което е поискано по реда на чл. 53, ал. 3, се наказва с имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На виновните лица, действията или бездействията на които са довели до допускане на нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Чл. 71. Физическо лице, получател на помощ, което не окаже съдействие, поискано по реда на чл. 53, ал. 3, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Чл. 72. При повторно нарушение на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената.

Чл. 73. (1) Актовете за установяване на административните нарушения по този закон се съставят от оправомощени длъжностни лица на Агенцията за държавна финансова инспекция в срок 6 месеца от деня, в който нарушителят е открит от органи на Агенцията, но не по-късно от 5 години от извършването на нарушението.

(2) Наказателните постановления се издават от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се

извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 74. Глобите или имуществените санкции, наложени по този закон, подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този закон въвежда мерки на национално ниво, необходими за прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и свързаните с тях актове на Европейския съюз.

§ 2. По смисъла на този закон:

1. „Акт за предоставяне“ е всяка нормативна разпоредба или писмен акт, с който се предоставя право за получаване на държавна помощ или на минимална помощ.

2. „Възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ“ е изпълнение на комплекс от мерки с цел получателят на помощ да върне полученото обратно съобразно определени условия, така че да се установи съществуващото положение на пазара преди предоставянето на помощта, все едно същата не е била предоставяна.

3. „Вътрешен пазар“ е този по смисъла на чл. 26 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. „Горско стопанство“ са дейности, свързани с поддържането, развитието, опазването и защитата на горските територии и добива, и ползване на дървесина и недървесни горски продукти.

5. „Доминиращо влияние“ е налице, когато публичен орган:

а) притежава над 50 на сто от капитала на предприятието, или

б) притежава блокираща квота в капитала на предприятието, или

в) може да назначава повече от половината от членовете на управителните или контролните органи на предприятието, или

г) може да влияе самостоятелно върху вземането на решенията по управление на предприятието.

6. „Държавна помощ“ е всяка помощ, попадаща в обхвата на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставена от държавата или от общината,

или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите членки.

7. „Задължение за отлагане“ е изискване за въздържане от въвеждане в действие на предвидена мярка за държавна помощ преди надлежното уведомяване и произнасянето на решение на Европейската комисия по тази мярка.

8. „Заинтересована страна“ е всяка държава – членка на Европейския съюз, или всяко лице, чиито интереси биха могли да се засегнат от предоставянето на помощ, в т.ч. получателят на помощта, конкуриращите се предприятия и консорциумът.

9. „Земеделие“ са дейности, свързани с производството, преработката, подготовката за предлагане на пазара и търговията на продукти от Приложение I към чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

10. „Индивидуална държавна помощ“ е всяка помощ, която не е предоставена въз основа на схема, или помощ, която е предоставена въз основа на схема, но подлежи на индивидуално уведомяване.

11. „Извънредни събития“ са събития, предизвикани с настъпването на непредвидени или непредотвратими обстоятелства от извънреден характер, които не са свързани с природни бедствия, в т.ч. форсмажорни обстоятелства, свързани с блокади, локаут, аварии, въстания, революции, войни, пожари, крупни производствени аварии и други обстоятелства, в резултат на които е нарушено съществуването до тяхното настъпване развитие на обществените отношения.

12. „Икономическа“ е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали при това формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се счита и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права.

13. „Лихва за неправомерност“ е размерът на лихвения процент, компенсиращ остойностеното предимство на получателя на неправомерна държавна помощ за периода от датата, на която помощта е на разположение при получателя, до датата на нейното напълно възстановяване, определена с натрупване по реда на глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагането на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането

на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ, L 140 от 30 април 2004 г.).

14. „Минимална помощ“ е помощта „de minimis“, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е определена в действащите регламенти на Европейската комисия относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на минималната помощ.

15. „Мярка за помощ“ („мярка“) е всяка разработена или предоставена в съответствие с правото на Европейския съюз и националното законодателство държавна помощ или минимална помощ, независимо от нейния характер и това, дали се предоставя под формата на схема за помощ или като индивидуална помощ.

16. „Неправилно използвана държавна помощ“ е такава държавна помощ, която се използва от получателя в нарушение на решение, взето съгласно член 4, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248 от 24 септември 2015 г., включително последващите му изменения и допълнения (Регламент (ЕС) № 2015/1589).

17. „Неправомерна държавна помощ“ е всяка държавна помощ, която е предоставена от Република България в нарушение на чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

18. „Неправомерно получена минимална помощ“ е всяка минимална помощ, предоставена в нарушение на регламент за минимална помощ.

19. „Нова държавна помощ“ е всяка помощ, включително схема за държавна помощ и индивидуална държавна помощ, която не е съществуваща, включително изменение на съществуваща държавна помощ.

20. „Общ регламент за групово освобождаване“ е освобождаването от задължение за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз при предоставяне на определени категории държавни помощи в съответствие с условията и реда, установени в съответните регламенти на Европейската комисия, приети на основание Регламент (ЕС) № 2015/1588 на Съвета от 13 юли 2015 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към определени категории хоризонтална държавна помощ, включително последващите изменения и допълнения на тези регламенти и последващите нови регламенти и регламентите, които ги заменят, с изключение на

регламент за минимална помощ.

21. „Отчетни данни“ са данните, които по силата на акта за предоставяне на държавна помощ се отнасят за средствата, които са:

- а) действително изплатени, и/или
- б) подлежащи на изплащане.

22. „Официална процедура по разследване“ е процедура по чл. 6 от Регламент (ЕС) № 2015/1589, включително последващите му изменения и допълнения.

23. „Повторно нарушение“ е нарушението, извършено в срок до една година от влизането в сила на наказателното постановление, с което лицето е било наказано за същото по вид нарушение.

24. „Помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета или на Европейската комисия“ е помощ, спрямо която не се прилага задължението за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз на основание, различно от общ регламент за групово освобождаване и от регламент за минимална помощ.

25. „Предоставяне и управляване“ на държавна помощ или на минимална помощ е създаването под каквато и да е форма на възможност за използване на публичен ресурс и свързаните с това действия по въвеждането на изпълнение и контрол върху изпълнението на условията и реда за усвояване на помощта, съобразно правилата за държавните помощи, регламентирани от Европейското право и от националното законодателство.

26. „Публичен орган“ е всеки орган, създаден и персонифициран със закон, еднолично или колективно представен субект, който е носител на властнически правомощия в сферата на държавното и местното обществено и/или икономическо устройство, управление и контрол, и се финансира от държавния или от общинския бюджет.

27. „Публично предприятие“ е всяко предприятие, върху което публични органи могат да упражняват, пряко или косвено, доминиращо влияние. За публично предприятие се счита и всяко юридически обособено лице, което се финансира, изцяло или частично, със средства от държавния или от общинския бюджет или има право да разходва такива средства.

28. „Разработване“ е дейността по определяне на условията, реда и механизма за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ в полза на конкретен получател, както и определяне на мерки за осъществяване на контрол за съответствие на нейното предоставяне с правилата за държавните помощи, регламентирани от Европейското право и от националното законодателство.

29. „Регионална помощ“ е държавна помощ за насърчаване на икономическото развитие на региони в неравностойно положение в рамките на Европейския съюз, която може да бъде приета за съвместима на основание чл. 107, параграф 3, букви „а“ и „в“ от Договора за функционирането на Европейския съюз.

30. „Решение относно разрешаване на планираната държавна помощ“ е акт на Европейската комисия за неповдигане на възражения, положително решение и положително решение под определени условия.

31. „Рибарство“ са дейности на юридически лица, еднолични търговци и физически лица, обхващащи стопански риболов и аквакултури.

32. „Съществуваща държавна помощ“ са всички схеми за държавна помощ или индивидуални държавни помощи по смисъла на чл. 108, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз (ДВ, бр. 103 и 104 от 2006 г.) и на приложение V, глава 2 "Политика на конкуренцията", т. 1 и 4 и глава 3 "Земеделие", буква "б" от Акта за присъединяване.

33. „Схема за държавна помощ“ е всеки акт, въз основа на който, без да се изискват допълнителни мерки за изпълнение, могат да се предоставят индивидуално държавни помощи на едно или повече предприятия, определени в акта по общ и абстрактен начин, и всеки акт, въз основа на който помощ, която не е свързана с определен проект, може да се предостави на едно или няколко предприятия за неопределен период и/или в неопределен размер.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Законът за държавните помощи (Обн., ДВ, бр. 86 от 2006 г.; изм., бр. 16 от 2008 г., бр. 66 от 2013 г. и бр. 98 от 2014 г.,) се отменя.

§ 4. За предоставените преди влизането в сила на закона помощи се прилага досегашният ред.

§ 5. (1) Делата и преписките, които са образувани пред Европейската комисия до влизането в сила на закона, се разглеждат и приключват по досегашния ред.

(2) Всички производства и преписки, образувани пред националните органи до влизането в сила на този закон, се разглеждат и приключват по досегашния ред.

§ 6. Разпоредбата на чл. 10, ал. 4 не се прилага към мерки за помощ, по които са открити процедурите за кандидатстване до влизането в сила на този закон, и доколкото друго не е предвидено в закон.

§ 7. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат и издават в срок до една година от влизането му в сила.

(2) Подзаконовите нормативни актове, приети и издадени на основание на отменения Закон за държавните помощи, се прилагат до приемането и издаването на актовете по ал. 1, доколкото не противоречат на този закон.

§ 8. В Административнопроцесуалния кодекс (Обн., ДВ, бр. 30 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2007 г., бр. 64 от 2007 г., бр. 94 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 100 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г., бр. 104 от 2013 г. и бр. 27 от 2014 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1:

а) създава се нова т. 5:

„5. съдебните производства по дела, свързани с оспорване на нарушения на националното законодателство и Европейското право за предоставяне на държавни помощи;“

б) точки 5, 6 и 7 стават съответно т. 6, 7 и 8.

2. Създава се глава единадесета „а“ с членове 207а-207ч:

„Глава единадесета „а“

ПРОИЗВОДСТВА ПО ДЕЛА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

Предмет и обхват

Чл. 207а. Разпоредбите на тази глава се прилагат за всички съдебни производства по оспорване на актове за предоставяне на държавни или минимални помощи и за нарушения на националното законодателство и Европейското право за предоставяне на държавни или минимални помощи.

Заинтересовани лица

Чл. 207б. (1) Всяко заинтересовано лице може да оспори акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, с който се засягат интереси, свързани с осъществяваната от него дейност, когато актът е издаден в нарушение на Закона за държавните помощи и/или на Европейското право в областта на държавните и минималните помощи.

(2) Актът за предоставяне на държавна или минимална помощ може да бъде оспорен изцяло или частично, както и да бъде поискана неговата отмяна в 6-месечен срок от датата на неговото издаване или узнаване, но не по-късно от 10 години от датата на предоставяне на помощта на бенефициера, а в случаите, когато помощта се предоставя с подзаконов нормативен акт – безсрочно.

(3) Срещу акт за предоставяне на държавна или минимална помощ в срока по ал. 2 може да бъде подаден и протест от прокурора.

Предявяване на жалби и искове

Чл. 207в. (1) Жалби или искове по чл. 207б се предявяват пряко срещу администраторите на помощ.

(2) Когато въз основа на оспорения акт за предоставяне на държавна или минимална помощ е получена държавна или минимална помощ, жалбата, съответно искът, се предявяват и към получателя на помощ.

(3) В случаите по ал. 2, когато жалбата или искът не са предявени и към получателя на помощта, съдът дава указания и определя срок за допълване на жалбата, съответно на исковата молба, в изпълнение на това изискване. Когато указанието не бъде изпълнено в определения срок, съдът конституира получателя като страна по делото и назначава негов процесуален представител.

Предмет и предявяване на исковете

Чл. 207г. (1) По реда на тази глава се предявяват и искове за:

1. предотвратяване на изплащане на неправомерна държавна или неправомерно получена минимална помощ;

2. обезщетение при нарушение на задължението за отлагане;

3. пълното възстановяване на получена неправомерна помощ без оглед на нейната съвместимост и изплащане на лихва за неправомерност;

4. обезщетение за вреди, причинени на конкуренти на получателя и/или засегнати трети лица;

5. възстановяване на държавна помощ, която не е възстановена в изпълнение на решение на Европейската комисия, по реда на глава шеста от Закона за държавните помощи.

(2) Исковите по ал. 1, т. 1, 2 и 5 се предявяват срещу съответния администратор на помощта. Когато помощта е получена, исковете се предявяват и към получателя на помощ.

(3) Когато при условията на ал. 2 исковете не са предявени и към получателя, съдът дава указания и определя срок за допълване на исковата молба в изпълнение на това изискване. Когато указанието не бъде изпълнено в определения срок, съдът конституира получателя като страна по делото и назначава негов процесуален представител.

(4) Исковете по ал. 1, т. 3 се предявяват срещу получателя на помощ.

(5) Исковете по ал. 1 т. 4 се предявяват срещу администратора на помощ.

Проверка за наличие на държавна или минимална помощ

Чл. 207д. След като провери редовността и допустимостта на жалбата или иска, както и другите искания и възражения на страните, компетентният съд преценява дали с жалбата или с иска се претендират права, свързани с мярка, представляваща държавна или минимална помощ.

Установяване на наличието на държавна или минимална помощ

Чл. 207е. (1) При извършване на преценката по чл. 207д съдът се съобразява с разпоредбите на Закона за държавните помощи и с актовете по неговото прилагане, с Европейското право в областта на държавните и минималните помощи и с актовете и установената практика на Съда на Европейския съюз и на Европейската комисия.

(2) Когато са налице съмнения относно квалифицирането на мярката като държавна или минимална помощ, съдът може да спре делото и да използва своето право да поиска становище от Европейската комисия по този въпрос.

(3) Независимо дали е поискано становище по ал. 2, съдът може да спре съдебното производство и да отнесе въпроса пред Съда на Европейския съюз за произнасяне на решение по преюдициален въпрос.

Задължение за разглеждане на жалбата или иска

Чл. 207ж. Когато се установи, че претендираните с жалбата или с исковата молба права са свързани с мярка, представляваща държавна помощ, съдът не може да преценява мярката за съвместимост и е длъжен да разгледа жалбата или иска, независимо дали същата мярка е поставена паралелно за разследване от Европейската комисия.

Прекратяване на делото при неустановяване на държавна или

минимална помощ

Чл. 207з. (1) Освен в предвидените в този кодекс случаи, съдът прекратява делото и когато се установи, че претендираните с жалбата или с исковата молба права не са свързани с мярка, представляваща държавна или минимална помощ.

(2) Определението на съда за прекратяване на делото може да се обжалва от страните с частна жалба.

(3) В случай на прекратяване на делото при условията на ал. 1 страните могат да потърсят защита на правата си по общия ред.

Искане на становище от Европейската комисия и от Съда на Европейския съюз

Чл. 207и. (1) В хода на съдебното производство съдът може да поиска от Европейската комисия да изрази становище относно приложимост на акт на орган на Европейския съюз или на съществуваща и/или одобрена схема за държавна или минимална помощ или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на мярката за помощ с Вътрешния пазар.

(2) Когато в хода на съдебното производство бъде повдигнат въпрос относно валидност на акт на орган на Европейския съюз, относим към предмета на делото, съдът може да поиска становище по същия от Европейската комисия или да постави този въпрос пред Съда на Европейския съюз за произнасяне на решение по преюдициален въпрос. Когато това се предвижда изрично от Европейското право, съдът е длъжен да поиска Съдът на Европейския съюз да се произнесе по съответния въпрос.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 съдът спира делото до получаване на становището, съответно на решението на Европейската комисия или на Съда на Европейския съюз.

Произнасяне на решение

Чл. 207к. (1) Съдът се произнася с решение, с което уважава или отхвърля изцяло или частично жалбата или иска.

(2) Когато жалбата или искът са уважени изцяло или частично, с решението си съдът може да постанови:

1. отмяна на акта за предоставяне на държавна или минимална помощ;

2. да бъде преустановено изплащането на неправомерна държавна помощ или на минимална помощ;

3. да бъде изплатено обезщетение поради нарушаване на задължението за отлагане;

4. да бъде напълно възстановена неправомерно предоставена държавна помощ и неправомерно получена минимална

помощ от получателя и да бъде заплатена лихва за неправомерност;

5. да бъде изплатено обезщетение за причинени вреди на конкуренти на получателя и/или трети лица;

6. да бъде възстановена държавна помощ, която не е възстановена в изпълнение на решение на Европейската комисия по реда на глава шеста от Закона за държавните помощи, или на минимална помощ, която не е възстановена по реда на чл. 39 от Закона за държавните помощи;

7. да не бъдат предприемани действия по предоставяне на неправомерна държавна или минимална помощ;

8. да бъдат предприети необходимите действия за възстановяване на съществуващите пазарни отношения.

Отмяна на акт за държавна или минимална помощ

Чл. 207л. (1) Отмяна на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ се постановява, когато актът е издаден в нарушение на Закона за държавните помощи и/или на Европейското право.

(2) В случаите, когато съдът е постановил отмяна на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ и тази помощ е получена изцяло или частично, съдът е длъжен да постанови и пълното възстановяване на полученото, както и заплащане от получателя на лихва за неправомерност.

(3) До решаването на делото за отмяна на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, когато това е поискано, или по своя преценка съдът може да разпорежи съответната мярка за държавна или минимална помощ да бъде преустановена. В тези случаи, когато искането за отмяна не бъде уважено или бъде уважено частично, получателят на помощта има право на съответно обезщетение от страната, поискала преустановяването на мярката, когато от това са настъпили вреди за получателя.

(4) Искът за обезщетение по ал. 3 може да бъде предявен пред компетентния съд за разглеждане в отделно съдебно производство.

Преустановяване на предоставянето на неправомерна държавна или минимална помощ

Чл. 207м. (1) При установяване на неправомерна държавна помощ или неправомерно получена минимална помощ съдът постановява решение за преустановяване на нейното предоставяне, независимо от това дали изплащането/предоставянето на помощта е частично извършено или предстои да бъде извършено.

(2) Когато помощта е частично предоставена, с решението си по ал. 1 съдът задължава получателя на помощта да върне полученото и да заплати лихва за неправомерност.

Обезщетение при неспазване на задължението за отлагане

Чл. 207н. Съдът присъжда изплащане на обезщетение на засегнатите лица поради неспазване на задължението за отлагане, когато бъдат установени вреди, причинени поради неуведомяване на Европейската комисия за мярката за държавна помощ или поради нейното въвеждане в действие преди положително решение на Европейската комисия по тази мярка.

Възстановяване на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ

Чл. 207о. (1) Съдът присъжда да бъде напълно възстановена неправомерно предоставена държавна или минимална помощ от получателя и да бъде заплатена лихва за неправомерност, когато помощта е предоставена в нарушение на Закона за държавните помощи и/или на Европейското право.

(2) Съдът не присъжда пълното възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, когато за конкретния случай към датата на съдебното решение Европейската комисия е дала указания за това или е взела решение, че помощта е съвместима с вътрешния пазар.

(3) В случаите по ал. 2 съдът присъжда получателят на помощта да заплати и лихва за неправомерност до датата на указанията или решението на Европейската комисия. Когато лихвата за неправомерност не е определена в указанията или в решението на Европейската комисия, нейният размер се определя от съда съгласно приложимите разпоредби на правото на Европейския съюз.

Обезщетение на конкурентите и третите лица

Чл. 207п. (1) Когато това е поискано, съдът присъжда изплащане на обезщетение за причинени вреди на конкуренти на получателя на държавна или минимална помощ и/или на трети лица след установяване и доказване на всички вреди, причинени от предоставена неправомерна помощ, и когато са налице едновременно следните условия:

1. с акта за предоставяне на помощта е нарушена нормативна разпоредба;

2. предоставянето на помощта е дало възможност получателят на помощ да постигне по-благоприятни условия при

създаването и/или пазарното предлагане на стоки или услуги спрямо тези на своите конкуренти или е довело до имуществено увреждане на трети лица, и

3. между нарушението и понесените от засегнатите лица вреди съществува пряка причинно-следствена връзка.

(2) При определяне размера на обезщетението по ал. 1 съдът взема предвид причинените на ищеца преки и/или косвени вреди от:

1. пропуснатата печалба, изразяваща се в нереализирани/непредоставени стоки и/или услуги;

2. загуба на актив или невъзможност за подобряване на актив;

3. загуба на пазарен дял, при която отчетените действителни приходи на ищеца са в по-малък размер на приходите, които той би реализирал, ако неправомерната държавна помощ не е била предоставена;

4. загуба от нереализирани приходи, ако получателят на помощта е сключил договор благодарение на помощта, когато този договор би могло да бъде сключен от ищеца, ако помощта не е била предоставена; в загубата се включват очакваните приходи, които ищецът би реализирал при сключване на договора, а когато договорът е вече изпълнен от получателя, се отчита реализираната от него печалба;

5. прекратяване на дейността и/или изпадане в несъстоятелност;

6. други действия или бездействия на получателя, които са нанесли вреда на ищеца и са довели до конкурентно предимство за получателя на помощ.

Обезщетяване при решение за съвместимост

Чл. 207р. (1) Искът за изплащане на обезщетение за причинени вреди на конкуренти на получателя на помощ и/или на трети лица може да бъде уважен при условията на чл. 207п и в случаите, когато след датата на образуване на делото Европейската комисия е разгледала мярката и се е произнесла с решение за нейната съвместимост с Вътрешния пазар.

(2) В случаите по ал. 1 обезщетение може да се присъди единствено за вредите, причинени за периода от получаване на помощта до датата на решението на Европейската комисия.

Възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ по решение на Европейската комисия

Чл. 207с. (1) Съдът присъжда възстановяване на държавна помощ, когато тя не е възстановена в изпълнение на решение на Европейската комисия по реда на глава шеста от

Закона за държавните помощи и когато не е изпълнено решение на Европейската комисия, с което се разпорежда възстановяване на държавна помощ, независимо дали за възстановяването е издаден акт на национално ниво.

(2) В случаите по ал. 1 съдът може да присъди и обезщетение за вреди.

(3) Когато в хода на делото бъде оспорено решението на Европейската комисия и това не е предмет на разглеждане от Съда на Европейския съюз, съдът може да спре съдебното производство и да отнесе въпроса за разглеждане от Съда на Европейския съюз, когато са налице следните условия:

1. съдът има сериозни съмнения относно валидността на акта, и
2. изпълнението на мярката може да причини значителни и непоправими вреди за ищеца.

Временни мерки и обезпечения

Чл. 207т. (1) По образувани дела за неправомерност или неспазване на задължението за отлагане съдът е длъжен да разпорежи недопускане или преустановяване на плащането по мярката за държавна помощ до решаването на спора.

(2) В случаите по ал. 1, при извършено плащане по мярката на държавна помощ, за която съдът има достатъчно и разумно убеждение да обяви за неправомерна или за приведена в действие въпреки задължението за отлагане, съдът може да разпорежи до решаването на спора за пълния размер на предоставените средства по помощта и лихвата за неправомерност към този момент да бъдат наложени обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) В случаите по ал. 2, когато се установи неправомерност на помощта или неспазване на задължението за отлагане, съдът постановява помощта и лихвата да бъдат възстановени на администратора на помощ от стойността на наложеното обезпечение.

(4) В случаите по ал. 2, когато не се установи неправомерност на помощта или неспазване на задължението за отлагане, съдът постановява отмяна на наложените обезпечителни мерки.

Разрешаване на спора при решение на Европейската комисия за съвместимост

Чл. 207у. (1) Когато разглежданата от съда мярка за държавна помощ се оценява едновременно и от Европейската комисия за съвместимост, и при преценка, че спорът следва да бъде решен по същество след постановяване на решението на Европейската комисия, съдът може да разпорежи в хода на производството за размера на предоставените средства по помощта и лихвата за неправомерност към този момент да бъдат наложени обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Когато Европейската комисия обяви помощта за несъвместима, съдът постановява помощта да бъде възстановена на администратора на помощ от наложеното обезпечение.

(3) Когато Европейската комисия обяви помощта за съвместима, съдът постановява отмяна на обезпечението.

Искане за съдействие и предоставяне на документи от Европейската комисия

Чл. 207ф. (1) В хода на производството съдът може да се възползва от правото да иска съдействие от страна на Европейската комисия за предоставяне на необходима информация, включително по висящите пред комисията процедури, или на становище относно прилагането на правилата за държавни или минимални помощи.

(2) Когато това е необходимо, съдът може да поиска от Европейската комисия да представи копия на документи, които не са публикувани, както и информация относно фактически и статистически данни, пазарни проучвания и др.

Решения на Съда на Европейския съюз по преюдициални въпроси

Чл. 207ж. Независимо дали е направено искане по чл. 207ф, съдът може да поиска от Съда на Европейския съюз да постанови решение по преюдициален въпрос относно валидността и тълкуването на Европейското право и останалите актове на органите на Европейския съюз, които имат отношение към предмета на делото.

Публичност на вземанията

Чл. 207ц. Паричните задължения в полза на държавата и общините по влезлите в сила решения и определения на съдилищата по този закон представляват публични държавни,

съответно публични общински, вземания и подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Такси

Чл. 207ч. За производствата по тази глава се събират държавни такси в размер, определен с тарифа на Министерския съвет."

3. В § 1 от Допълнителната разпоредба, в т. 1 след думата „власт“ се добавя „всеки администратор на държавна помощ и на минимална помощ“ и се поставя запетая.

§ 9. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 14 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г. и бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г.), в чл. 162, ал. 2, т. 6 след думите „държавна помощ“ се поставя запетая и се допълва „включително за дължимите по тях обезщетения, глоби и имуществени санкции“.

§ 10. В Закона за държавната финансова инспекция (обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2006 г., бр. 59, 64 и 86 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 60 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 14 и 61 от 2015 г.), в чл. 5, ал. 1, т. 3 думата „усвояването“ се заменя с „правомерното предоставяне и усвояване“.

§ 11. В Закона за публично-частното партньорство (обн., ДВ, бр. 45 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 87 и 102 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.), в чл. 48, ал. 2 думите „чл. 9, ал. 2“ се заменят с „чл. 30, ал. 1“.

§ 12. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 22, 35, 79 и 95 от 2015 г.), в чл. 188, ал. 5 т. 3 се изменя така:

„3. до максимално допустимия интензитет на съответната държавна помощ, определен с решението на Европейската комисия

за нейното одобряване и/или по реда на чл. 30 от Закона за държавните помощи.“

§ 13. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 37 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г. и бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 41, 79, 94 и 95 от 2015 г.), в чл. 166, ал. 5, т. 2 думите „получила разрешение по чл. 9 от Закона за държавните помощи за тези активи за определяне на“ се заменят с „получила положително становище или оценка за съответствие по чл. 30, ал. 1 от Закона за държавните помощи до“.

§ 14. В Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 97 от 2000 г., бр. 62, 63 и 90 от 2002 г., бр. 84 и 86 от 2003 г., бр. 24, 36 и 37 от 2004 г., бр. 43 от 2005 г., бр. 18 и 33 от 2006 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 55 и 99 от 2011 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.), в чл. 4 се създава буква „р“:

„р) за искиви молби, жалби, молби за отмяна и за други процесуални действия на административните съдилища, свързани с производствата по дела за оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и за нарушения на националното законодателство и Европейското право за предоставяне на държавни помощи.“

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на
2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за държавните помощи

Предложеният проект на Закон за държавните помощи (ЗДП) е изготвен от Междуведомствена работна група в изпълнение на заповед на министър-председателя на Република България да изготви предложения за законодателни промени в областта на държавните помощи в срок до 31 декември 2013 година. С оглед нестабилната политическа обстановка и извънредните парламентарни избори през 2014 г. законопроектът беше задържан и не се разгледа от Министерския съвет. В началото на 2015 г. законопроектът отново беше включен в законодателната програма на Министерския съвет за 2015 г.

Важността и броят на предложените изменения и допълнения доведе до необходимост от преработване на законопроекта съобразно разпоредбите на чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове, а именно изготвяне на проект на нов Закон за държавните помощи и за отмяна на действащия. Предложеният проект на Закон за държавните помощи концептуално не изменя съществуващия ред. Запазват се съществените моменти, а именно общите положения, правомощията на министъра на финансите и на министъра на земеделието и храните, същността на процедурите, обменът на информация и координация. Същевременно с проектозакона се въвеждат важни и значителни по обхват и съдържание конкретни регулации, които обхващат в пълнота проведения процес от Европейската комисия по модернизация на правилата по държавните помощи 2012-2014 година. Проектът на нов Закон за държавните помощи също така усъвършенства и прецизира националното законодателство по отношение на процедурите и практиките, наложени от изискванията на европейските регламенти и практики на Съда на Европейския съюз в областта на държавните помощи. В тази връзка са направени следните предложения за промяна:

Законопроектът въвежда задължение за установяване на размера и лицата, получатели на неправомерна и несъвместима държавна помощ от страна на администратора в случаите, когато с решението на Европейската комисия (ЕК), лицата – получатели на помощта, и размерът на получената от тях помощ не са предварително определени. Промяната цели да се елиминира съществуваща към момента нормативна празнота, съответно създава се национален ред за оценка на размера на неправомерната помощ, когато същият не е определен в решението на ЕК. Целта на възстановяването на неправомерна и несъвместима помощ е да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта. По този начин се премахва пазарното предимство за определено лице – получател на държавна помощ, от страна на администратора на помощта. Механизмът отразява тълкуванията на Съда на Европейския съюз по отношение изпълнението на решението на ЕК,

според които същото се счита за изпълнено, когато действията на държавата членка водят до конкретни резултати и то незабавно. В този смисъл възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана помощ се извършва въз основа на решение на ЕК, с разпореждане за възстановяване и с влязъл в сила акт за установяване на публично вземане в случаите, когато е приложимо. В акта се установява идентификацията на лицата – получатели, и размерът на съответно получената неправомерна и несъвместима държавна помощ или съответно неправилно използваната помощ, когато това не е установено в съответното решение на ЕК. Актът за установяване на публично вземане се издава от администратора на помощта по реда на Административнопроцесуален кодекс. Съответно вземанията, установени по този ред, подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. По отношение на неправомерно получена минимална помощ или помощ, освободена от задължение за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на ЕК, администраторът на помощта също следва да издаде акт за установяване на публично вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс. В този случай правилата и механизмът за установяване на помощта се създават от администратора на помощта.

Ключов нов елемент в законопроекта е уреждането на определени специфики на съдебното производство по оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и за нарушения на националното законодателство и Европейското право за предоставяне на държавни помощи пред националните съдилища. Посоченото е при съобразяване с Известието на ЕК относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248 от 24 септември 2015 г.). По този начин се гарантира наличието и прилагането на национален правен механизъм за недопускане и защита при предоставяне на неправомерна и несъвместима помощ или неправилно използвана помощ на национално ниво. Производството пред съда е важен механизъм за правна защита за конкурентите и/или други трети страни, засегнати от предоставянето на неправомерна и несъвместима държавна помощ, така, както това е уредено и с правото на Европейския съюз. Със законопроекта се създава нова глава единадесет „а“ в Административнопроцесуалния кодекс, чиято цел е да се създадат условия и ред за националните съдилища, конкурентите и/или трети страни за търсене и прилагане на средства за правна защита в случаи на нарушение на правилата за държавните помощи. Предвид това е въведено задължителното възстановяване в пълен размер на неправомерно получена държавна помощ, както и присъждане на лихва за неправомерност и възможност за предявяване на иск за обезщетение за вреди в определени със законопроекта случаи. С предложението чл. 207п от

Административнопроцесуалния кодекс в проектозакона са кумулативно определени условията, при наличието на които би могло да се ангажира отговорността на държавни органи, като с това значително се ограничава възможността за финансови утежнения спрямо държавата.

Нов момент е предвидената възможност националният съд да се обърне към ЕК за съдействие при вземане на решения по дела, които разглежда. Съдействието, предоставяно от ЕК на националните съдилища, може да се осъществява в две различни форми – националният съд може да поиска ЕК да му предостави необходима информация и документи, с които разполага, или да поиска ЕК да представи становище относно прилагането на правилата за държавна помощ.

Като част от модернизирването на националното законодателство е въведено чрез законопроекта на базови принципи, които следва да се съобразяват при предоставянето на държавна помощ и минимална помощ. Тези принципи са общоприложими и в контекста на европейското законодателство по държавните помощи. Това е така, защото последното изисква предоставянето на помощта да е ефективно, ефикасно и прозрачно, както и да са изпълнени критериите за стимулиращия ефект. Същите се определят съобразно установените правила в съответния акт от законодателството на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта.

Със законопроекта се създават разпоредби за гарантиране на достатъчен капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи от страна на администраторите на помощ. Новата уредба в тази част се налага от изискването на ЕК във връзка с преговорния процес на Република България по предварителните условия (т. 5 от Общите условия) в рамките на Споразумението за партньорство за програмния период 2014-2020 г. За целта всеки администратор следва да използва наличните си ресурси, в т.ч. финансови, като създаде съответната вътрешна организация, гарантираща поддържането на капацитет в тази област, аналогично на системата за поддържане на капацитет и по отношение на другите си области на компетентност. С предложените разпоредби се създава връзка между правното задължение за администраторите и практическото му изпълнение, гарантиращо поддържане на административен капацитет на всички нива, предоставящи държавна помощ.

С цел прецизиране на правната рамка в посочения по-горе контекст се разширяват и функциите на министъра на финансите да предоставя конкретни указания на администраторите на помощ, включително относно поддържането на административен капацитет и/или въвеждането на правила и процедури за подобряване администрирането на мерките. Определени са в пълнота и функциите на министъра на земеделието и храните относно държавните помощи в областта на земеделието,

развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Със законопроекта се предлага съставянето на актовете за установяване на нарушенията да се извършва от длъжностни лица на Агенцията за държавна финансова инспекция по реда на Закона за държавната финансова инспекция. Агенцията ще издава и наказателните постановления. По този начин се подобрява действащият контролен механизъм, чрез който се гарантира практическото правоприлагане на режима и ясно се отделят контролните от методологическите функции на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните. Съществуващият ред нецелесъобразно изискваше контролът да се осъществява пряко от министъра на финансите, с което беше налице неприложимост на същия, предвид наличието на правен конфликт, определен от функциите на министъра на финансите, в качеството му едновременно на контролиращ и администриращ орган. По този начин и след приемане на промените контролът по изпълнение на Закона за държавните помощи се възлага изцяло на Агенцията за държавна финансова инспекция.

В законопроекта са въведени и промени по отношение на размера на глобите и имуществените санкции при констатиране от страна на Агенцията за държавна финансова инспекция на допуснати нарушения. От една страна, така разработен санкциониращият механизъм е при съобразяване с принципа на съразмерност и пропорционалност по отношение на предоставяните помощи, ефекта от нарушаването на принципите на конкуренцията и възможните неблагоприятни санкциониращи последици за държавата като цяло. От друга страна, по този начин се постига и основната цел на процеса на модернизация на правилата в областта, а именно – засилване на контрола и повишаване на дисциплината на всички национални нива при предоставяне на държавна помощ. Малко вероятно е глоба, която е по-ниска от възможните ползи от нарушението, да има възпиращ ефект. Потенциалният нарушител винаги може да се надява, че нарушението няма да бъде разкрито от властите. Поради това и с цел превантивното действие на санкциите същите са справедливо определени и гарантират в достатъчна степен спазването на законодателството за държавните помощи.

Като част от модернизирването на националното законодателство е въвеждането чрез законопроекта на базови принципи, които следва да се съобразяват при предоставянето на държавна и минимална помощ. Посоченото е в контекста и на европейското законодателство по държавните помощи, тъй като същото изисква предоставянето на помощта да е необходимо, целесъобразно, ефикасно и прозрачно, както и да е налице стимулиращ ефект в определени случаи. Последният се определя съобразно критериите, установени в съответния акт от законодателството на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта.

Във връзка с усъвършенстване на прилагането на закона са направени предложения с редакционен и правно-технически характер, които целят единствено прецизиране на законовите разпоредби, отчитайки развитието на европейското законодателство през последните години. Като част от тези промени са въведени и редица нови понятия, които са намерили своето легално определение в Допълнителните разпоредби на законопроекта.

Предложените промени ще окажат положително въздействие върху всички засегнати лица, а именно: администраторите на помощ и бенефициерите, както и съответното предоставяне на законосъобразни помощи чрез използване на национален и европейски финансов ресурс. По този начин ще се подобри финансовата дисциплина в публичния сектор и ще се намалят фискалните рискове като цяло.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

